

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica după Botezul Domnului

Imagine din Evangheliar

Evanghelia duminicii Începutul propovăduirii Domnului (Matei IV, 12-17)

12. Și Iisus, auzind că Ioan a fost întemnițat, a plecat în Galileea.
13. Și părăsind Nazaretul, a venit de a locuit în Capernaum, lângă mare, în hotarele lui Zabulon și Neftali,
14. Ca să se împlinească ce s-a zis prin Isaia proorocul care zice:
15. «Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftali spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor;
16. Poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședea în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit».
17. De atunci a început Iisus să propovăduiască și să spună: Pocăiți-vă, căci s-a apropiat împărăția cerurilor.

Din Apostolul zilei – Efeseni 4,7-13

Fiecăruia dintre noi i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos...Și El a dat pe unii apostoli, pe alții prooroci, pe alții evangheliști, pe alții păstori și învățători, spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea trupului lui Hristos, până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos.

Cuvânt la Duminica după Botezul Domnului - Sfântul Ioan Gură de Aur -

Hristos zice, că ceea ce se întâmplă cu grăuntele de muștar, se întâmplă și cu propovăduirea Evangheliei. Ucenicii lui erau cei mai slabi dintre toți, cei mai mici dintre toți, dar totuși lucrând întru ei o putere mare, Evanghelia s-a lătit în toată lumea. La pilda grăuntelui de muștar (Matei 13, 31-32) Domnul adaugă încă și pe cea a aluatului (Matei 13, 33), pe care l-a luat femeia și l-a ascuns în trei măsurile de făină, până ce totul a dospit. Adică precum aluatul comunică puterea sa unei mari câtimi de făină, zice el Apostolilor, așa voi veți întoarce toată lumea. Și socotește înțelepciunea lui. El alege pilde de la fire, spre arăta, că precum acelea se fac desigur, adică creșterea cea mare a grăuntelui de muștar, și dospirea întregii frământături, tot așa desigur va urma și cealaltă, adică lățirea Evangheliei în toată lumea. Hristos spune ucenilor, că tocmai prin aceea puterea lor va străluci mai mult, că ei, amestecându-se cu o mulțime așa de mare, nu se vor nimici. Precum aluatul atunci dospește frământătura, când se apropie de făină, și nu numai se apropie ci se amestecă cu dânsa, pentru care Hristos a ales graiul: ea a ascuns-o în trei măsurile de făină; așa și voi, atunci veți birui pe vrăjmașii voștri, când vă veți amesteca și vă veți topi cu dânsii.

Iar cei necredincioși acum trebuie să recunoască puterea lui Hristos, văzând că în adevăr așa s-a făcut, precum El a presupus: așa, ei trebuie să-l cinstească pentru două temeieri. Pentru că a spus mai înainte, și a împlinit el însuși. Pentru că El a dat aluatului puterea. Încă și astăzi amestecă el pe adevărații săi ucenici în mulțimea cea mare a lumii, pentru ca și noi să împărtășim altora cunoștințele noastre cele bune. Nu vă tânguiți, că numărul vostru este prea mic; căci puterea cuvintelor celor cucernice este mare, și ceea ce o dată a dospit, va sluji iarăși de aluat pentru alții. Și precum scânteia, aprinzând o dată lemnul, din acesta face o flacără nouă mai mare și prin aceea aprinde iarăși pe altele, așa se întâmplă și cu vorba cea cucernică, sau predica. Iar dacă doisprezece bărbați au dospit toată lumea, gândește, ce mare vinovăție avem noi credincioșii, care fiind așa de mulți, nu putem aduce la calea cea dreaptă pe ceilalți, pe cei necredincioși, care stau încă afară. Și noi putem fi aluat pentru mii de lumi.

Hristos zice lămurit: "învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima" (Matei 11, 29). Așadar dacă tu vrei să te asemeni Apostolilor, nimic nu te oprește. Nu ai nevoie de darul minunilor. Dacă ai nimicit păcatul în tine, dacă ai sfărâmat puterea Satanei, ai călcat pe capul lui, ai slăbit puterea lui, ai împărșiat oastea lui, atunci tu ai săvârșit cea mai mare minune. Prin aceasta s-au făcut mari și Apostolii, precum spune Petru: "noi am lăsat toate, și am urmat Ție" (Matei 19, 27).

Datoria de a răspândi credința în Domnul

Duminica după Botezul Domnului se constituie ca o concluzie a sărbătorilor legate de Nașterea și Botezul lui Iisus, dar totodată marchează și un nou punct inițial: începutul propovăduirii Domnului. Momentul ales n-a fost întâmplător. Sfânta Evanghelie ne precizează: *“De atunci a început Iisus a propovădui”* (Matei 4, 17), adică atunci când, la puțin timp după Botezul Său, a aflat că din porunca lui Irod, Sfântul și marele Prooroc Ioan Botezătorul a fost întemnițat.

Iisus, ajuns la 30 de ani, vârsta maturității, aflând de întemnițarea Sfântului Ioan Botezătorul, a hotărât plecarea din Nazaret către Galileea, oprindu-se să locuiască în Capernaum. Această hotărâre de plecare nu se datorează fricii, ci mai degrabă pune în evidență dorința de a începe propovăduirea altundeva decât în locurile în care a copilărit el însuși, constatând că „nici un prooroc nu este bine primit în patria sa” (Matei 4, 24).

Sosit în Galileea, Iisus a început propovăduirea zicând: *“Pocățiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor”*, repetând același îndemn, aceeași învățătură cu care și Sfântul Ioan Botezătorul își începuse propovăduirea în pustiul Iordanului (Matei 3, 2), ceea ce ne face să înțelegem că pocăința constituie o luminoasă cale de întâlnire cu Dumnezeu, că harul lui Dumnezeu se revarsă mai ales în sufletul căit al credinciosului.

În Galileea, Mântuitorul se face văzut lumii și începe predicarea Evangheliei, răspândind lumină asupra unei mulțimi de oameni aflați în ignoranță, care trăiau în întunericul neștiinței, către care a cuvântat: *“Feriți-vă de cei ce aud cuvântul lui Dumnezeu și îl păzesc pe Dânsul”* (Luca 11, 28).

Pentru a putea predica învățătura, lumina adevărului, și a revărsa harul și ajutorul dumnezeiesc asupra mulțimii care trăia în întunericul necunoașterii și păcatului, Hristos și-a ales El însuși un grup de ucenici apropiați Lui, care să înțeleagă în profunzime învățătura duhovnicească, pe care, la rândul lor, urmau să o propovăduiască chiar cu prețul vieții.

Mântuitorul și-a început activitatea între oameni simpli, aducând bucurie în rândul celor umiliți și sărăciți, luminând conștiința celor îmbogățiți, propovăduind învățătura Împărăției lui Dumnezeu, care înseamnă: viață curată, iubire, dreptate și pace. În mediul oamenilor simpli și cu frică de Dumnezeu, în sufletul acelora, Cuvântul învățăturii celei noi a Evangheliei lui Hristos, a căzut precum cade sămânța într-un pământ bun, dând roade însutite. Înțelegem din această comparație, că Mântuitorul a știut să-și aleagă locul cel mai potrivit pentru propovăduire. Explicând texte din Sfânta Scriptură, toți cei ce-L ascultau înțelegeau, totul se lumina și se elucida prin înțelepciunea Sa.

De aceea, Mântuitorul Însuși se recunoștea în proorocia lui Isaia: *“Duhul Domnului este peste Mine, pentru care M-a uns să binevestesc săracilor, să vindec pe cei zdrobiți cu inima; să propovăduiesc robilor desrobirea și celor orbi vederea; să slobozesc pe cei apăsați. Să vestesc anul plăcut Domnului”* (Luca 6,18-19)

și tot El va anunța: *Eu sunt pus să vestesc porunca Domnului Cel ce M-a trimis pe Mine voi nu-L știți. Eu îl știu pe El, căci de la El sunt și El M-a trimis pe Mine”* (Ioan 7, 28- 29).

Din toate aceste mărturisiri, înțelegem că Mântuitorul a fost trimis pe pământ pentru a aduce lumină, pentru a vesti tuturor oamenilor prin viu grai Evanghelia Mântuirii.

Iisus a străbătut toată Galileea, învățând și propovăduind Evanghelia Împărăției. Pentru a arăta că nu este potrivit Legii, Iisus a intrat în adunările evreilor în sinagogi, *„tămăduind toată boala și toată neputința în popor”* (Matei 9, 35). Iar prin minunile săvârșite, a căutat ca să-i încredințeze de adevărul a ceea ce îi învață. S-a dus vestea despre minunile lui Iisus și în toată Siria și aduceau la El pe toți cei ce se aflau în suferință, fiind cuprinși de multe boli și chinuri; pe demonizați, pe lunatici, pe cei slăbănogi, iar El pe toți îi vindeca.

Mântuitorul Iisus a întemeiat Biserica și cele șapte Sfinte Taine, apoi și-a dat viața pe Cruce pentru a răscumpăra umanitatea din robia necredinței, a păcatului și a osândeii. După Hristos, Apostolii au fost cei dintâi urmași propovăduitori ai cuvântului lui Dumnezeu în legea harului. La rândul lor, Apostolii au hirotonit preoți și episcopi, pe care i-au împuternicit cu harul dumnezeiesc și i-au îndrumat ca la rândul lor să păstorească turma lui Hristos.

Preoții trăiesc în mijlocul creștinilor și au marea misiune evanghelică de a propovădui în Biserica lui Hristos, cuvântul lui Dumnezeu. Preoții înzestrați cu harul dumnezeiesc și cunoscători ai Sfintei Scripturi, prin slujbe frumoase, prin predici detaliate pline de căldură duhovnicească, cât și prin puterea exemplului personal, pot cuceri inimile credincioșilor și nu numai, îndreptându-i către calea luminoasă a credinței în Dumnezeu.

Personal, trăiesc sentimente de mulțumire și grație că mă aflu printre enoriașii parohiei Sfântul Apostol Toma Cozma, sfânt lăcaș, unde beneficiem și de predicile competente și explicite, care ne captează atenția și ne trezește interesul spre cunoaștere, stări de fapt care ne aduc lumină în suflet, cucerindu-ne.

Chiar dacă la anumite etape, predicile se repetă, prezintă mult interes. Predica constituie propovăduire, învățătură duhovnicească, o continuă lumină și hrană sufletească, Care înțelegând-o și însușind-o, devenim mai buni, mai înțelepți, mai demni, mai curați și mai plăcuți lui Dumnezeu.

La rândul nostru avem datoria să preaslăvim și să cinstim Biserica lui Hristos prin prezență, prin comportare etică, cuviincioasă și împreună cu semenii noștri, prin rugăciuni și cântări de slavă să mulțumim Domnului pentru darurile Sale. O datorie de suflet avem și față de îndrumătorii noștri sufletești, de preoții care slujesc și se roagă pentru noi și Sfânta Biserică. Rugându-ne pentru ei și susținându-le propovăduirea prin faptele noastre, mai mult ne vom pătrunde de adevărurile credinței și vom înțelege măreția Bisericii lui Hristos.

Nina Scopos

Liturghia pe înțelesul tuturor

(urmare din numerele anterioare)

32. *Ce semnificație au cântările intonate și actele liturgice săvârșite după împărtășirea credincioșilor ?*

Potrivit unei reguli constant observate în cursul Liturghiei, gestul preotului de binecuvântare a credincioșilor marchează inaugurarea unui moment nou sau trecerea în stadiul următor al oficiului. Este și cazul binecuvântării *“Mântuiește, Dumnezeule, poporul Tău și binecuvântează moștenirea Ta...”* ce precede rugăciunile publice de mulțumire după împărtășire. Este de subliniat că, zicând acestea, preotul, rămas în continuare între Sfintele uși, unde ieșise pentru chemarea credincioșilor la împărtășire și împlinirea acestui act, înalță mâinile în care ține Potirul cu Sfintele Taine în fața credincioșilor. Această primă arătare simbolizează arătarea Domnului către femeile mironosițe, îndată după Înviere, când le-a întâmpinat cu îndemnul: *“Bucurați-vă!”* (Matei 28, 9).

Corul răspunde prin intonarea troparului sau a stihirii împrumutate din Vecernia Duminicii Pogorârii Sfântului Duh, imn ce se intona în vechime de către neofiți după primirea botezului: *“Am văzut Lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc; am aflat credința cea adevărată, nedespărțitei Sfintei Treimi închinându-se, că Aceasta ne-a mântuit pe noi”*. Credincioșii aduc astfel laudă și mulțumire Sfintei Treimi pentru binefacerile enumerate în acest răspuns, primite prin opera mântuirii. În intervalul dintre Paști și Înălțare se cântă însă troparul *“Hristos a înviat din morți...”*, iar la marile sărbători troparul zilei respective.

În timpul intonării acestui imn, preotul s-a întors în altar cu Sfântul Potir, pe care îl pune pe Sfântul Antimis și îndată diaconul sau preotul trage de pe Sfântul Disc în Potir celelalte părțicele lăsate pe disc înainte de împărtășirea credincioșilor. După ce îl acoperă, preotul tămâiată de trei ori Sfântul Potir, zicând în taină stihul 5 din Psalmul 107: *“Înalță-Te peste ceruri, Dumnezeule, și peste tot pământul slava Ta”*. Acest text actualizează în Liturghie un alt moment important din iconomia Mântuirii: Înălțarea Domnului, a cărei expresie liturgică o constituie tocmai ridicarea de pe Sfânta Masă a Potirului și a Discului, care se vor întoarce la proscomidiar, locul în care a început prepararea Darurilor pentru Sfânta Liturghie.

Dacă nu este diacon (care are în acest moment mișcări liturgice specifice), preotul, închinându-se de trei ori în fața Sfintei Mese, ia el însuși Sfântul Disc în mâna stângă și ridicând cu

dreapta Sfântul Potir deasupra acestuia, zice în taină: *“Binecuvântat este Dumnezeul nostru...”*. Când s-a terminat la strană cântarea *“Văzuta-am lumina cea adevărată...”* sau troparul sărbătorii, preotul se întoarce cu fața către credincioși și zice cu glas tare, dintre sfintele uși, în timp ce ține Sfântul Potir ridicat în mâini peste Sfântul Disc: *“Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor”*. Această a doua arătare a Sfântului Potir închipuie înălțarea Mântuitorului la cer, de pe muntele Măslinilor, în fața Apostolilor Săi (Fapte 1, 9).

Expresia *“Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor”*, ar actualiza, după unele interpretări, asigurarea dată de Mântuitorul ucenicilor Săi, după Înviere: *“Iată, eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului”* (Matei 28, 20); În fapt, cele două replici ale preotului constituie binecuvântarea pentru momentul concluziv al Liturghiei, care se desfășoară în taină, în altar: consumarea Sfintelor Taine din Potir de către diacon sau preot.

Strana răspunde cu rostirea imnului de mulțumire atribuit diaconului Gheorghe Pisdul (sec. al VII-lea) și introdus în Liturghie de patriarhul Serghie, în anul 624: *“Să se umple gurile noastre de lauda Ta, Doamne, ca să lăudăm slava Ta, că ne-ai învrednicit pe noi a ne împărtăși cu Sfintele, cele fără de moarte, Preacinstitele și de viață făcătoarele Tale Taine. Întărește-ne pe noi întru sfințenia Ta toată ziua să învățăm dreptatea Ta. Aliluia, aliluia, aliluia”*. Prin acest imn credincioșii se roagă ca să li se dea putere de la Dumnezeu spre a mulțumi după cuviință pentru dumnezeieștile daruri cu care s-au împărtășit și totdeauna să-i întărească cu harul Său pentru a se putea menține în sfințenia dobândită, precum și pe calea poruncilor divine.

În acest timp, preotul duce la proscomidiar Sfântul Potir cu Sfântul Disc și, așezându-le acolo, închipuie prin aceasta șederea Fiului la dreapta Tatălui, după înălțarea la cer; căci din această clipă, Sfânta Masă rămâne ca tron al lui Dumnezeu-Tatăl, iar Proscomidiarul, ca scaunul cel de-a dreapta Măririi celei de Sus. Tămâiază apoi Sfintele de trei ori, arătând prin aceasta cinstirea de care se bucură Fiul, șezând de-a dreapta Tatălui, dar și harul Sfântului Duh, care s-a revărsat asupra Apostolilor, *„ca o adiere de vânt”* (Fapte 2,2).

Trecând apoi la Sfânta Masă, preotul strânge (închide) antimisul, rostind în acest timp ectenia finală de mulțumire obștească pentru împărtășire: *“Drepti, primind dumnezeieștile, sfintele, preacuratele, nemuritoarele, cereștile și de viață făcătoarele, înfricoșătoarele lui Hristos Taine, cu vrednicie să mulțumim Domnului”*. Drepti, adică în picioare și plini de cuviință arătându-ne recunoștința

și mulțumirea pentru sfintele și dumnezeieștile daruri și binefaceri ce ni s-au împărtășit prin cereștile și de viață făcătoarele ale lui Hristos Taine. Pe de altă parte, Liturgia fiind pe punctul de a-și încheia oficiul și, ca atare, noi având să ne întoarcem la ocupațiile comune ale vieții, suntem îndemnați să ne rugăm în aceste momente pentru a ni se trimită harul lui Dumnezeu spre a putea avea fiecare zi “desăvârșită, sfântă, în pace și fără de păcat”. Cu alte cuvinte, viața noastră întregă să se prezinte ca o “jertfă vie, sfântă și plăcută lui Dumnezeu, ca un cult al nostru spiritual” (adică netulburat de patimi) adus neîntrerupt lui Dumnezeu (Rom. 12, 1).

Această ectenie se constituie practic într-un epilog al împărtășirii credincioșilor. De aceea, se încheie cu ecfonisul: “*Că Tu ești sfințirea noastră și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor*”, care se rostește în timp ce se face semnul sfintei cruci cu Sfânta Evanghelie peste Antimis, așezând-o apoi peste el. (va urma)

Pr. Mihai Mărgineanu și Vasilica Onofrei

Terapie duhovnicească: Mândria

(urmare din numerele anterioare)

Mândria este socotită patimă de căpetenie, ce cunoaște două forme, una referindu-se la raporturile omului cu semenii săi, iar cealaltă, la legătura omului cu Dumnezeu.

Cea dintâi formă a mândriei constă în convingerea pe care o are omul că este superior față de ceilalți oameni, dar și în încercarea de a dobândi, a dovedi sau a afirma cu orice preț această superioritate. În linii generale, mândria constă în a se înălța omul pe sine, fie fără nici un motiv anume, fie pentru calitățile fizice, intelectuale, spirituale, rang social, bogăție etc. Arhetipul acestei atitudini îl aflăm sugestiv ilustrat în Evanghelie, atunci când îl auzim pe fariseu spunând: ”nu sunt ca ceilalți oameni sau ca acest vameș”. „Cel mândru - scrie Sfântul Vasile cel Mare - se laudă și exagerează, ca să apară mai mult decât este în realitate”.

Omul mândru se arată îngâmfat, trufaș și plin de sine, sigur pe el, încrezător în sine. La acestea se adaugă adesea pretenția că le știe pe toate și convingerea că are întotdeauna dreptate ca și spiritul de contradicție, dar și dorința de a-i învăța pe alții și de a-i stăpâni. Mândria îl face pe om să ignore propriile sale greșeli, să refuze orice critică și orice sfat, să urască muștrările și orice dojană.

Mândria implică și negare sau refuz al lui Dumnezeu, care uneori, ca în cazul lui satan, ia

forma revoltei fățișe. De obicei trufașul refuză să-l privească pe Dumnezeu ca Ziditor al firii sale, ca început și țel al ființei lui, ca izvor al tuturor virtuților și bunătăților, ci consideră că toate se datorează doar meritelor proprii.

Sfinții Părinți consideră mândria o boală “înfricoșată”, “peste măsură de gravă și foarte crudă”, “ucigătoare”. „Mândria - spune Sfântul Grigorie cel Mare - vatămă sufletul, după cum molima care se întinde peste tot vatămă întreg trupul”. În același sens, Sfântul Ioan Hrisostom afirmă că „mândria este pentru suflet ca febra care aprinde mădularele trupului”, „mândria nu este altceva decât pierderea minții, o boală cumplită pe care numai nebunia o naște: căci nu este om mai lipsit de minte decât cel trufaș”.

Efectele ei patologice sunt îngrijorătoare, mândria deschizând poarta tuturor patimilor, risipind liniștea lăuntrică, aruncându-l pe om într-o stare de neîncetată tulburare. „Îngâmfatului i se întâmplă tocmai ce nu vrea, spune Sfântul Ioan Gură de Aur. Vrea să se laude ca să fie onorat; dar este cel mai disprețuit om. Dintre toți oamenii, cei mândri mai ales se fac de batjocură”. Teama că nu i se va recunoaște valoarea pe care și-o atribuie îl face morocănos, neîncrezător, agresiv față de cei care-l critica sau despre care doar bănuiește aceasta. (va urma)

Inginer Gheorghe Aioanei

Vă informăm că în numărul viitor al Foii parohiale veți putea consulta un index al temelor abordate în publicația noastră, pentru a facilita astfel accesul la anumite informații pe care cititorii noștri doresc să le cunoască sau să și le reactualizeze.

Vă aducem la cunoștință de asemenea că oricare din numerele trecute ale Foii parohiale *Credința și Fapta* poate fi achiziționat de la pangarul parohiei.

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax **211 273**, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu
Secretar redacție: Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO38 RZBR 0000 0600 0027 6450 deschis la Raiffeisen Bank.